

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Криміналістичне забезпечення правоохоронної діяльності»
Кафедра криміналістики та судової медицини

Статус дисципліни – вибіркова
Рівень вищої освіти – другий
Ступінь вищої освіти – магістр
Форми здобуття вищої освіти – денна
Мова навчання – українська Форма
підсумкового контролю – залік

Науково-педагогічний працівник (-ки)

Андрій Антощук – т. в. о. завідувача кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Юлія Чорноус – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, доктор юридичних наук, професор

Вадим Пясковський – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, професор

Анна Мировська – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Юлія Комаринська - професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Поліна Антонюк – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Іван Курилін – доцент кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Патик Леся - доцент кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Профайл викладача (-ів)

<https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-kriminalistiki-ta-sudovoyi-medicini/zagalni-vidomosti/sklad-kafedri.html>

Контактний телефон

вн. 11–13

E-mail:

k009@naiu.kiev.ua

Розклад навчальних занять

Відповідно до графіка освітнього процесу

Консультації

Очні: щодня з 14.00 до 16.30 год. відповідно до графіка чергувань

On-line: електронна пошта k009@naiu.kiev.ua

Стислий опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних положень, набуття навичок та формування умінь щодо проведення слідчих (розшукових) дій у процесі здійснення професійної діяльності працівниками правоохоронних органів з розслідування кримінальних правопорушень.

Тривалість

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	д/б	ксф	д/б	ксф
Кількість кредитів ECTS – 3	Рік підготовки			
	2-й	-	2-й	-
	Семестр			
	3-й	-	3-й	-
Загальна кількість годин – 90	Лекції			
	2 год.	-	2 год.	-
	Семінарські			
	2 год.	-	-	-
	Практичні			
	26 год.	-	14 год.	-
	Самостійна робота			
	60 год.	-	74 год.	-
	Вид контролю			
	залік			

Форми та методи навчання

Практичні заняття проводяться двома науково-педагогічними працівниками, оскільки, з врахуванням специфіки відпрацювання ситуаційних завдань з використанням можливостей навчально-тренувальних полігонів та робочих місць з інсценованою слідовою картиною кримінальних правопорушень, навчальна група завчасно поділяється на дві підгрупи.

Методи навчання:

- **Словесні**

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів протягом лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повідість, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань

спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для роздумів, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція слугує для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

- **Наочні методи**

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та демонстрації власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

- **Практичні методи:** вправи, складання процесуальних документів. Проведення слідчих (розшукових) дій. Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а слугують лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань.

- **Навчальна робота під керівництвом викладача** – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів.

- **Рольова гра:**

пояснення фабули (змісту й умов гри);

підготовка дійових осіб для виконання своїх ролей;

підготовка учнів-експертів, ведучого.

Система поточного контролю. Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів. При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів і вміння застосовувати їх на практиці.

Система підсумкового контролю. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає два теоретичні питання.

Пререквізити: «Криміналістика», «Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень», «Кримінальний процес», «Оперативно-розшукова діяльність», «Юридична психологія», «Логіка».

Постреквізити: «Інформаційні системи та технології в правозастосовній діяльності».

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач

ПРН4. Узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, з урахуванням цілей, обмежень, правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.

ПРН5. Аналізувати умови і причини вчинення правопорушень, визначати шляхи їх усунення.

ПРН 13. Відшукувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати та об'єктивно оцінювати інформацію.

ПРН 15. Модифікувати основні методи та засоби забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку. ПРН 19. Аналізувати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток дій правопорушників, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ФК2. Здатність

забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків. ФК3. Здатність виявляти та аналізувати причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати заходи для їх усунення. ФК9. Здатність обирати оптимальні методи і засоби забезпечення публічної безпеки і порядку. ФК15. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних та кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз приватним та публічним інтересам людини й держави.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати: – поняття, завдання, систему криміналістичного забезпечення правоохоронної діяльності;

– поняття та зміст криміналістичного забезпечення організації і планування досудового розслідування;

– поняття та класифікацію криміналістичних версій, етапи їх побудови та перевірки;

– поняття і сутність планування розслідування, принципи планування розслідування, особливості окремих видів планування розслідування;

– тактичні особливості проведення огляду;

– тактичні особливості проведення освідчення та отримання біологічних зразків особи;

– тактичні особливості проведення допиту та опитування;

– тактичні особливості проведення слідчого експерименту.

вміти:

– аналізувати і оцінювати первинну інформацію, яка містить ознаки кримінального правопорушення;

- формулювати версії і визначати напрямки розслідування кримінальних правопорушень;
- планувати проведення слідчих (розшукових) дій;
- тактично кваліфіковано проводити слідчі (розшукові) дії;
- оцінювати слідчі ситуації та приймати оптимальні тактичні рішення під час розслідування кримінальних правопорушень.
- абстрактно, логічно та критично мислити, аналізувати і синтезувати;
- спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою термінологією;
- вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки;
- працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом;
- аналізувати інформацію, виявлену під час розслідування, з метою її використання для встановлення обставин кримінального правопорушення;
- взаємодіяти з іншими органами та підрозділами Національної поліції України;
- застосовувати набуті знання у професійній діяльності;
- застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- планувати та управляти часом;
- приймати обґрунтовані рішення.

Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. Загальні положення криміналістичного забезпечення правоохоронної діяльності	<i>Лекція</i> 1. Наукові основи, поняття, завдання криміналістичного забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень. 2. Техніко-криміналістичне, тактико-криміналістичне, методико-криміналістичне забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень. 3. Криміналістичні засоби, методи, прийоми та принципи їх застосування під час досудового розслідування кримінальних правопорушень. <i>Семінар</i> 1. Зміст та система криміналістичного забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень. 2. Сучасні тенденції розвитку та удосконалення криміналістичного забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень. 3. Слідча, експертна та судова практика та практика Європейського суду з прав людини як джерела розробки криміналістичних засобів, прийомів і методів.	<i>Теми рефератів:</i> 1. Інноваційні напрями розвитку криміналістичного забезпечення проведення слідчих (розшукових) дій. 2. Внесок вітчизняних вчених у розробку теорії і практики криміналістичного забезпечення правоохоронної діяльності. <i>Завдання для самостійної роботи:</i> За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.

Тема 2. Організація і планування розслідування кримінальних правопорушень підрозділами Національної поліції України	<i>Практичне заняття</i> 1. Поняття, види та класифікація криміналістичних версій. 2. Вимоги до криміналістичної версії. Порядок побудови та перевірки криміналістичних версій. 3. Завдання та принципи організації та планування досудового розслідування. 4. Планування проведення слідчої (розшукової) дії.	<i>Теми рефератів:</i> 1. Проблеми організації і планування розслідування кримінальних правопорушень у світлі вимог чинного законодавства України. 2. Слідчі версії – основа плану розслідування у кримінальному провадженні <i>Завдання для самостійної роботи:</i> За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.
Тема 3. Огляд місця події слідчо-оперативною групою як засіб збирання доказів та форма взаємодії підрозділів Національної поліції України	<i>Практичне заняття</i> 1. Огляд як слідча (розшукова) дія та самостійний пізнавальний прийом. 2. Організаційно-тактичні засади огляду. Криміналістична класифікація огляду. 3. Огляд місця події. Організаційно-тактичні особливості первинного, повторного і додаткового огляду місця події. 4. Використання спеціальних знань та технічних засобів під час огляду місця події. Попереднє дослідження слідів на місці події. 5. Тактичні комбінації, що застосовуються під час огляду місця події. 6. Огляд речей і документів. Огляд документів – речових доказів, які містять ознаки підробки. Особливості огляду документів – засобів засвідчення фактів, порядок їх приєднання до матеріалів кримінального провадження. 7. Правила виявлення, фіксації, вилучення криміналістичних об'єктів, які мають значення для кримінального провадження: слідів рук, ніг, зубів, нігтів, волосся та інших слідів людини; слідів крові та інших біологічних слідів людини; слідів запаху; слідів транспортних засобів, слідів злому, вогнепальної та холодної зброї і слідів, пов'язаних з її застосуванням та ін. 8. Особливості огляду одягу трупа та ложа трупа. Спеціалісти, які залучаються до огляду трупа. Правила фотографування трупа. 9. Використання даних огляду трупа для встановлення особи загиблого та з'ясування інших обставин кримінального правопорушення.	<i>Теми рефератів:</i> 1. Місце і роль огляду у розслідуванні кримінальних правопорушень. 2. Мета і тактика огляду. <i>Завдання для самостійної роботи:</i> Написати описову частину протоколу огляду місця події де описати сліди та предмети зазначені у завданнях. За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.

Тема 4. Організаційно-тактичні основи обшуку як засобу збирання доказів	<i>Практичне заняття</i> 1. Поняття обшуку. Правові та фактичні підстави проведення обшуку. 2. Об'єкти обшуку та об'єкти пошуку. 3. Організаційно-тактичні особливості проведення обшуку у житлі чи іншому володінні особи. 4. Порядок дій учасників обшуку під час робочого етапу на попередній стадії, оглядовій стадії, детальній стадії обшуку. 5. Особливості реалізації окремих тактичних комбінацій під час обшуку: «забезпечення умов проведення слідчої (розшукової) дії та керування діями її учасників», «здійснення психологічного впливу на особу, житло та інше володіння якої піддають обшуку», «відшукування всіх об'єктів пошуку», «фіксації перебігу й результатів обшуку» та ін. 6. Організаційно-тактичні заходи для виявлення тайників у житлі чи іншому володінні особи. 7. Тактичні прийоми обшуку та їх класифікація. 8. Техніко-криміналістичне забезпечення проведення обшуку. 9. Особливості фіксації перебігу і результатів обшуку у протоколі та додатках до нього. Правила використання фото- та відеозапису під час проведення обшуку.	<i>Теми рефератів:</i> 1. Роль трасології у розслідуванні та попередженні кримінальних правопорушень. 2. Сліди людини: їх класифікація, виявлення, фіксація, вилучення, дослідження під час розслідування кримінальних правопорушень. 3. Характеристика слідів злому та інструментів, їх виявлення, фіксація, вилучення, дослідження в ході розслідування кримінальних правопорушень. 4. Загальна характеристика та експертне дослідження слідів транспортних засобів. <i>Завдання для самостійної роботи:</i> За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.
Тема 5. Тактичні засади освідування особи та відібрання біологічних зразків для експертизи	<i>Практичне заняття</i> 1. Мета і завдання освідування. Заходи, що застосовуються для забезпечення таємниці особистого життя освідуваного. 2. Учасники освідування. Коло осіб, які можуть бути освідуванні. 3. Процесуальний порядок та тактика проведення освідування у кримінальному провадженні. Дотримання морально-етичних норм під час освідування. 4. Залучення спеціаліста під час проведення освідування. Фіксація слідів, мікрослідів під час проведення освідування. Застосування технічних засобів. 5. Поняття та види зразків для експертизи. Біологічні зразки особи. 6. Процедура отримання окремих видів зразків. 7. Порядок відібрання зразків та рекомендації щодо їх зберігання. 8. Примусове відібрання зразків та процесуальне оформлення відібрання.	<i>Теми рефератів:</i> 1. Психологічні основи проведення освідування. 2. Співвідношення криміналістичної тактики з процесуальним порядком проведення слідчих (розшукових) дій. 3. Мета і тактика освідування. <i>Завдання для самостійної роботи:</i> За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.

Тема 6. Тактичні засади отримання криміналістично-значущої інформації від особи	<i>Практичне заняття</i> 1. Поняття допиту. Предмет допиту, правові та фактичні засади його проведення. 2. Етапи допиту. Завдання підготовки до проведення допиту. 3. Робочий етап допиту та організаційно-тактичні заходи на стадіях: встановлення психологічного контакту; вільної розповіді; постановки запитань; ознайомлення допитуваного з протоколом і записом показань. 4. Тактичне забезпечення проведення допиту: тактичні прийоми і тактичні комбінації. Поняття і межі допустимості психологічного впливу на допитуваного. 5. Поняття одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб. Встановлення й підтримання з учасниками одночасного допиту двох та більше вже допитаних осіб психологічного контакту. 6. Особливості реалізації окремих тактичних комбінацій під час одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб: «сприяння адаптації до обстановки слідчої (розшукової) дії та усунення небажаних станів психіки допитуваних», «стимулювання установки на необхідність спілкування» та ін. 7. Фіксація ходу та результатів допиту. Особливості складення протоколу допиту. 8. Поняття, завдання та зміст опитування. Різниця між опитуванням і допитом. 9. Правові та фактичні підстави проведення опитування. Учасники опитування. 10. Фіксація ходу та результатів опитування.	<i>Теми рефератів:</i> 1. Психологічні основи проведення допиту та опитування. 2. Тактика допиту неповнолітніх підозрюваних. 3. Фіксація допиту за допомогою технічних засобів. <i>Завдання для самостійної роботи:</i> За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.
Тема 7. Застосування криміналістичних засобів та методів при проведенні слідчого експерименту	<i>Практичне заняття</i> 1. Поняття, правові та фактичні підстави проведення слідчого експерименту. 2. Умови проведення слідчого експерименту. Підготовка до проведення слідчого експерименту. Проведення попереднього допиту особи, показання якої будуть перевірятися під час слідчого експерименту. 3. Застосування методів реконструкції та моделювання під час слідчого експерименту. Створення умов проведення слідчого експерименту. 4. Учасники слідчого експерименту. 5. Особливості проведення повторного та додаткового слідчого експерименту. 6. Тактичні прийоми та їх комплекси, що застосовуються під час слідчого експерименту. 7. Фіксація перебігу та результатів слідчого експерименту. Додатки до протоколу слідчого експерименту.	<i>Теми рефератів:</i> 1. Поняття, завдання, види, наукові основи слідчого експерименту та його загальні тактичні положення. 2. Підготовка до слідчого експерименту та основні тактичні прийоми його проведення. <i>Завдання для самостійної роботи:</i> За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.

Основні інформаційні джерела

1. The basics of criminalistic: educational manual / Antoshchuk A., Myrovska A., Sakovskyi A. and others. Kyiv: FOP Maslakov, 2021. 82 p.
2. Криміналістика: навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в 2-х частинах. Частина I: Вступ до курсу криміналістики. Криміналістична техніка / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. 2017. 374 с.
3. Криміналістика: навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в двох частинах. Частина II: Криміналістична тактика. Методика розслідування / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. 2017. 474 с.
4. Криміналістика: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / К.О. Чаплинський, О.В. Лускатов, І.В. Пиріг та ін. 2-е вид, перероб. і допов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 480 с.
5. Криміналістика: підручник / В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін. / за заг. ред. В. В. Пясковського. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2020. – 752 с.
6. Криміналістика: підручник / Р.І. Благута, О.І. Гарасимів, О.М. Дуфенюк та ін. / за заг. ред. Є.В. Пряхіна. 3-тє вид, переробл. та допов. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 948 с.
7. Криміналістика: підручник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша, О.О. Подобний, В.В. Тіщенко та ін. / за ред. В.В. Тіщенка. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 556 с.
8. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 1 / Ю.В. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.
9. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 2 / Ю.В. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. 328 с.

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

Інструменти. Використання інструментів, що входять до переліку криміналістичної техніки обирається викладачем, виходячи з теми навчальної дисципліни.

Обладнання. Для закріплення теоретичних знань та відпрацювання практичних навичок здобувачами вищої освіти за темами навчальної дисципліни необхідно використовувати навчально-тренувальні полігони.

Програмне забезпечення. Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл», Соціальні мережі та Telegram.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Політика щодо академічної доброчесності:

<https://www.naiu.kiev.ua/dobrochesnist/>.

Політика щодо відвідування здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота	Підсумковий контроль: залік	Підсумкова кількість балів
Max 60%	Max 40%	Max 100%
T. 1, T. 2 ... T. 10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Розробники:

**Професор кафедри криміналістики
та судової медицини НАВС**
кандидат юридичних наук, доцент

Юлія КОМАРИНСЬКА

**Завідувач кафедри криміналістики
та судової медицини НАВС**
кандидат юридичних наук, доцент

Андрій АНТОЩУК

Силабус схвалено на засіданні кафедри криміналістики та судової медицини
Протокол від 18.07. 2024 року № 21

**Завідувач кафедри
криміналістики та судової медицини**

Андрій АНТОЩУК